

Torsdagen den 15 januari 2015

P8_TA(2015)0010

Situationen i Libyen

Europaparlamentets resolution av den 15 januari 2015 om situationen i Libyen (2014/3018(RSP))

(2016/C 300/05)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Libyen, särskilt resolutionerna av den 15 september 2011⁽¹⁾, 22 november 2012⁽²⁾ och 18 september 2014⁽³⁾,
- med beaktande av de senaste uttalandena om Libyen från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Federica Mogherini, inbegripet uttalandena av den 16 och 30 december 2014 och 10 januari 2015,
- med beaktande av rådets (utrikes frågor) slutsatser av den 15 augusti och 30 augusti 2014, 20 oktober 2014, 17 och 18 november 2014 samt 15 december 2014,
- med beaktande av det gemensamma uttalandet om Libyen av den 11 januari 2015 från regeringarna i Frankrike, Förenade kungariket, Förenta staterna, Italien, Spanien och Tyskland,
- med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1970, 1973 (2011) och 2174 av den 27 augusti 2014,
- med beaktande av rapporten om FN:s stöduppdrag i Libyen (Unsmil) av den 4 september 2014, uppdaterad den 27 december 2014, *Overview of violations of international human rights and humanitarian law during the ongoing violence in Libya*,
- med beaktande av Genèvekonventionerna från 1949 och tilläggsprotokollen till dem från 1977 samt av den skyldighet som parter i väpnade konflikter har att under alla omständigheter respektera och garantera respekten för internationell humanitär rätt,
- med beaktande av rådets beslut 2013/233/Gusp av den 22 maj 2013 om Europeiska unionens integrerade gränsförvaltningsuppdrag i Libyen (EU BAM Libyen),
- med beaktande av paketet för den europeiska grannskapspolitiken rörande Libyen, vilket antogs i september 2014,
- med beaktande av Saheltoppmötet i Mauretanien den 19 december 2014, i vilket ledare från Mauretanien, Mali, Niger, Tchad och Burkina Faso deltog,
- med beaktande av det gemensamma pressmeddelandet av den 22 september 2014 från 13 länder⁽⁴⁾, med en utfästelse om en politik för icke-inblandning i Libyens angelägenheter,
- med beaktande av artikel 123.2 och 123.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

⁽¹⁾ EUT C 51 E, 22.2.2013, s. 114.

⁽²⁾ Antagna texter, P7_TA(2012)0465.

⁽³⁾ Antagna texter, P8_TA(2014)0028.

⁽⁴⁾ Algeriet, Egypten, Frankrike, Förenade Arabemiraten, Förenade konungariket, Förenta staterna, Italien, Qatar, Saudiarabien, Spanien, Tunisien, Turkiet och Tyskland, samt EU och FN.

Torsdagen den 15 januari 2015

- A. I februari 2011 gav sig libyerna ut på gatorna för att kräva politiska rättigheter, men möttes av urskillningslösa tvångsåtgärder från statens sida, vilket utlöste nio månader av inbördeskrig och fick Gaddafis regim på fall.
- B. I juni 2014 höll Libyen sitt tredje fria demokratiska allmänna val för att välja ett representanthus för att ersätta den allmänna nationalkongress som valdes i juli 2012.
- C. Trots de nationella parlamentsvalen i juni 2014 har det libyska folkets strävan, som föddes ur överste Gaddafis fall, hämmats av politisk splittring och våld som nu håller på att övergå i ett fullskaligt inbördeskrig. Rivaliserande regeringar och parlament har under flera månader verkat i Tripoli och Tobruk.
- D. Libyen är alltjämt inblandat i interna politiska strider som har utvecklats till en våldsamt maktkamp mellan två rivaliserande maktcentrum och en mängd konkurrerande grupperingar från nationalistiska, islamistiska, klanmässiga och regionala styrkor, med ännu fler civila som drabbas, dödsfall, massfördrivningar och en alltmer utbredd humanitär kris.
- E. Bägge sidor rapporteras ha utfört ett flertal kränkningar och brott mot internationell människorättslagstiftning och humanitär rätt. Unsmil räknar med att den senaste vågen av strider har drivit minst 400 000 libyer på flykt internt, medan ytterligare 150 000 människor, däribland många migrerande arbetstagare, har lämnat landet. Utländska hjälparbetare och diplomater, även EU- och Unsmil-personal, har evakuerats från Libyen. Det massiva inflödet av flyktingar från Libyen till grannlandet Tunisien sätter Tunisien kapacitet och egen stabilitet på hårda prov. Enligt uppskattningar finns det redan mer än en miljon libyer i Tunisien.
- F. Den 23 december 2014 konstaterade Förenta nationernas högkommissarie för mänskliga rättigheter Zeid Ra'ad al-Hussein att det urskillningslösa granatbeskjutandet mot civila i Libyen mycket väl skulle kunna leda till åtal för krigsförbrytelser.
- G. FN:s särskilde representant, Bernardino León, har aktivt försökt få till stånd medlingssamtal mellan stridande grupper och lansera en nationell dialog för en försoningsprocess och för bildandet av en nationell enhetsregering. En första förhandlingsomgång hölls i Ghadames den 29 september 2014, och den fortsatte i Tripoli den 11 oktober 2014, medan ytterligare en omgång som ursprungligen planerats till den 5 januari 2015 senarelades eftersom de två sidorna inte kunde nå en överenskommelse. Unsmil har meddelat att de libyska politiska partierna nu har gått med på att hålla en ny förhandlingsomgång i Genève, enligt uppgift den 14 januari 2015. Bägge läger har hittills inte velat eller inte kunnat gå med på en kompromiss.
- H. FN:s sändebud för Sahelområdet, Hiroute Guebre Sellassie, har varnat FN:s säkerhetsråd för att Libyenkrisen hotar att minska stabiliteten i hela regionen inom en nära framtid. Han har också uppgett att nätverk bestående av terrorister och kriminella i Libyen utvecklat närmare kontakter till Mali och norra Nigeria för att bedriva olaglig handel som bland annat vapenhandel och narkotikasmuggling.
- I. Den libyska statens enhet står på spel, och det finns en verklig risk för uppsplittring i minst tre regioner (Fezzan, Cyrenaika och Tripolitanien) om man inte når en kompromisslösning och genomgår en försoningsprocess.
- J. Den senaste tidens strider har gjort det mycket lättare för terroristgrupper såsom Isis att sprida sig och få fäste i landet. Om inga åtgärder vidtas kan detta innebära ett allvarligt hot mot säkerheten i regionen och i EU. Den östlibyska grenen av IS meddelade den 8 januari 2015 att den hade avrättat reportern Sofien Chourabi och kameramannen Nadhir Ktari.

Torsdagen den 15 januari 2015

- K. Stridsflygplan tillhörande styrkor som är lojala mot den internationellt erkända regeringen utförde den 4 januari 2015 ett bombangrepp mot en grekisk oljetanker i den militära zonen i Dernas hamn, vilket ledde till att en grekisk och en rumänsk besättningsman dödades, och att två andra skadades. Hamnen kontrolleras av islamistisk milis och har attackerats flera gånger under de senaste åren.
- L. Den 3 januari 2015 konstaterades det i ett officiellt regeringsuttalande att Islamiska statens milisgrupper hade dödat 14 soldater från den libyska armén. Regeringen uppmanade det internationella samfundet att häva vapenembargot mot landet för att man ska kunna bekämpa milisgrupperna, som betecknas som terrorister.
- M. Isis utbildar stridande i Libyen och håller på att upprätta en gren i den östra delen av landet. Den 30 december 2014 sprängde terrorister en bilbomb i Tobruk, och målet var representanthuset där sammanträde pågick. Det rapporteras att fraktioner av al-Qaida i islamiska Maghreb har inrättat logistiska knutpunkter i de sydligaste delarna av Libyen. Enligt ett officiellt regeringsuttalande avrättade Islamiska staten 14 soldater från den libyska armén den 3 januari 2015.
- N. Den 28 december 2014 ledde milisens befälhavare, general Heftar, ett luftanfall på Misrata, som är fäste för milisgruppen "Libyens gryning", i något som betraktas som en hämnd för milisens attack den 25 december 2014 på Libyens största oljeterminal i Sidra och på Libyens armésoldater i Sirte. Tjugotvå personer dödades.
- O. I den senaste av ett ökande antal attacker mot kristna och andra religiösa minoriteter i Libyen fördes cirka 20 egyptiska koptiska kristna bort av militanta medlemmar av Ansar al-Sharia i Sirte, som är under milisens kontroll. Gripanden, bortföranden, tortyr och avrättningar av misstänkta stridande på alla sidor ökar också ständigt.
- P. Hundratals migranter och flyktingar som flyr våldet i Libyen rapporteras ha omkommit i sina försök att ta sig över Medelhavet till Europa, vilket lett till en allvarlig flyktingkris i Italien och Malta. Libyen är ett främsta avreseland för migranter som försöker ta sig till Europa.
- Q. Den 6 november 2014 ogiltigförklarade Libyens högsta domstol det allmänna parlamentsvalet i juni, genom vilket det internationellt erkända representanthuset i Tobruk hade instiftats.
- R. Representanthuset har förkastat beslutet och menar att det går utöver domstolens mandat, att det tillkommit genom påtryckningar från islamistisk milis i Tripoli och att representanthuset och regeringen kommer att fortsätta sin verksamhet.
- S. FN:s säkerhetsråds resolution 2174 (2014) tillåter reseförbud och frysning av tillgångar för personer och enheter som av kommittén anses delta i eller stödja andra handlingar som hotar freden, stabiliteten eller säkerheten i Libyen, eller hindrar eller underminerar ett framgångsrikt fullbordande av landets politiska övergång.
- T. En central del av konflikten handlar om kontrollen över och förvaltningen av det nationella oljebolaget. Båda sidor i konflikten har utsett sina egna oljeministrar i ett försök att lägga beslag på oljeintäkterna. Oljeinkomsterna utgör 95 procent av den libyska statens inkomster och 65 procent av landets BNP. Libyen har de största oljereserverna i Afrika och de femte största i världen.

Torsdagen den 15 januari 2015

1. Europaparlamentet fördömer kraftfullt den omfattande våldseskaleringen i Libyen. Detta våld, som framför allt riktar sig mot civila, undergräver i hög grad de framtida utsikterna till en fredlig lösning. Parlamentet ger sitt helhjärtade stöd till de FN-ledda förhandlingarna i Genève och uppmanar alla parter i konflikten att godta den frysning av de militära operationerna som föreslagits av FN:s särskilde representant, Bernardino León, för att skapa gynnsamma förutsättningar.
2. Europaparlamentet uppmanar alla parter som utför våldshandlingar att förbinda sig att iaktta en ovillkorlig vapenvila, att avstå från åtgärder som skapar ytterligare splittring och polarisering, att offentligt förklara att de inte kommer att tolerera sådana åtgärder samt villkorslöst ställa sig bakom FN:s särskilde representant i Libyen, Bernardino León, i hans ansträngningar att sammanföra de rivaliserande grupperna i en inkluderande nationell politisk dialog. Det är mycket viktigt att kvinnor och minoriteter involveras på vederbörligt sätt i denna process. Parlamentet påminner om att det inte finns någon militär lösning på den rådande konflikten.
3. Europaparlamentet upprepar sitt starka och fulla stöd för FN:s stöduppdrag i Libyen, och berömmar de outtröttliga ansträngningar som FN:s särskilde representant i Libyen, Bernardino León, gjort för att medla i denna politiska dialog. Parlamentet välkomnar att en ny politisk förhandlingsomgång är planerad att äga rum i Genève om några dagar.
4. Europaparlamentet uppmanar EU att stödja dessa ansträngningar genom att omedelbart införa egna riktade sanktioner, inbegripet frysning av tillgångar och reseförbud, mot sådana ledare som är skyldiga till väpnat våld och människorättskränkningar och till att ha bojkottat förhandlingar i FN:s regi.
5. Europaparlamentet upprepar sitt stöd för representanthuset i Tobruk som det enda legitima organ som uppstod efter valet i juni 2014. Parlamentet uppmanar än en gång det valda representanthuset och den officiella regeringen att utföra sina uppgifter på grundval av rättsstatliga principer och mänskliga rättigheter, i en inkluderande anda, både i landets intresse och i syfte att skydda alla libyers rättigheter, inbegripet de religiösa och etniska minoriteternas rättigheter.
6. Europaparlamentet är djupt oroat över den ökande närvaron av terroristgrupper med kopplingar till al-Qaida, milisgrupper från Islamiska staten och andra extremistiska organisationer och rörelser i Libyen. Regionen riskerar att hamna i ett destruktivt kaos liknande det som råder i Syrien och Irak. Parlamentet anser att dessa grupper utgör ett allvarligt hot mot stabiliteten och säkerheten i hela regionen, och även mot säkerheten i Europa. Parlamentet upprepar att man med alla medel och i enlighet med FN-stadgan och internationell rätt, bland annat om internationella mänskliga rättigheter och flyktingar samt humanitär rätt, måste bekämpa terrorismens hot mot den internationella freden och säkerheten.
7. Europaparlamentet uppmanar EU och det internationella samfundet att med vederbörlig respekt för internationell rätt fortsätta att stödja ansträngningarna för att bekämpa terrorismen och hindra den från att sprida sig ännu mer samt förhindra att nya baser etableras i Libyen.
8. Europaparlamentet betonar Libanonkonfliktens destabiliserande inverkan på andra länder i Sahelregionen och på säkerheten i Europa. Parlamentet uppmanar grannländer och regionala aktörer, särskilt Egypten, Qatar, Saudiarabien, Turkiet och Förenade Arabemiraten, att avstå från åtgärder som skulle kunna skärpa de nuvarande skiljaktigheterna och undergräva Libyens övergång till demokrati. Länderna uppmanas även att ge sitt fulla stöd till den FN-ledda Ghadamisprocessen. Parlamentet påminner om att de som aktivt ställer upp hinder för en politisk samförstånds lösning bryter mot säkerhetsrådets resolutioner om Libyen och måste ta konsekvenserna av sina handlingar.
9. Europaparlamentet ställer sig positivt till de förklaringar som nyligen avgivits av Afrikanska unionen vid dess sammanträde den 3 december 2014 och av Arabförbundet den 5 januari 2015 och till deras offentliga åtagande att stödja den FN-ledda processen.

Torsdagen den 15 januari 2015

10. Europaparlamentet betonar att det behövs en gemensam, samordnad åtgärd från alla 28 medlemsstater under den höga representantens överinsyn. Parlamentet uppmanar kommissionen och Europeiska utrikestjänsten att samordna medlemsstaternas insatser och att inrikta sitt stöd på uppbyggnad av statsapparaten och landets institutioner, och att tillsammans med medlemsstaterna, FN, Nato och regionala partner bidra till inrättandet av effektiva och nationellt styrda och kontrollerade säkerhetsstyrkor (arméstyrkor och polisstyrkor) som kan garantera fred och ordning i landet samt bidra till att få till stånd en vapenvila och utforma en mekanism för att övervaka den. Parlamentet betonar att EU även bör prioritera stöd till reformer av det libyska rättssystemet liksom av andra områden som är avgörande för ett demokratiskt styrelseskick.

11. Europaparlamentet påminner om EU:s starka engagemang för Libyens enhet och territoriella integritet och behovet av att förhindra spridningen av terrorism. Parlamentet påminner om FN:s säkerhetsråds resolution 2174, antagen den 27 augusti 2014, vilken breddar de befintliga internationella sanktionerna mot Libyen som nu omfattar straffrättsligt ansvar för personer som deltar i eller stöder handlingar som hotar freden, stabiliteten eller säkerheten i Libyen, eller som hindrar eller undergräver ett framgångsrikt slutförande av landets politiska övergång. Parlamentet uppmanar EU att överväga ytterligare åtgärder, bl.a. restriktiva åtgärder.

12. Europaparlamentet betonar behovet av att se till att de skyldiga ställs till svars för alla kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Parlamentet framhåller Unsmils uttalande om att många av de kränkningar och brott som begåtts i Libyen ingår i ICC:s jurisdiktion och kräver att ICC ska beviljas de adekvata, politiska, logistiska och finansiella resurser som gör det möjligt för domstolen att utreda dessa brott. Parlamentet anser att stärkande av internationella mekanismer för ansvarsskyldighet kan avskräcka milisen från ytterligare brott och kränkningar, och vill att man överväger att inrätta en undersökningskommission i FN:s regi eller en liknande mekanism för att utreda kränkningar av de mänskliga rättigheterna och internationell humanitär rätt.

13. Europaparlamentet uttrycker sin solidaritet med det libyska folket. Parlamentet anser att EU måste hjälpa det libyska folket i dess strävan att inrätta en demokratisk, stabil och välmående stat, i enlighet med de åtaganden som fastställts i den europeiska grannskapspolitiken för södra Medelhavsområdet. Parlamentet efterlyser ytterligare humanitärt, finansiellt och politiskt bistånd från EU och det internationella samfundet för att man ska kunna ta itu med den humanitära situationen i Libyen och den svåra situationen för flyktingar och internflyktingar liksom för civila som inte längre har tillgång till bastjänster.

14. Europaparlamentet uppmanar alla parter i Libyen att garantera säkerheten och friheten för kristna och andra religiösa minoritetsgrupper som drabbas av ökad diskriminering och förföljelse och befinner sig i korselden. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att säkerställa att framtida bilaterala avtal inkluderar effektiva övervakningsmekanismer för skyddet av religiösa minoriteters mänskliga rättigheter.

15. Europaparlamentet insisterar på att man bör bevara neutraliteten för centrala libyska institutioner, särskilt centralbanken, det nationella oljebolaget och den nationella placeringsfonden, som FN har bemyndigat att motta oljeintäkter från utlandet.

16. Europaparlamentet lovordar Tunisians gästfrihet gentemot cirka 1,5 miljoner libyska medborgare som flytt våldet och nu befinner sig i Tunisien. Parlamentet uppmanar EU att förse den tunisiska regeringen med finansiellt och logistiskt stöd för denna uppgift.

17. Europaparlamentet uppmanar de internationella företagen att se till att de – innan de ingår några avtal om köp av libysk olja, som tillhör det libyska folket – är säkra på att dessa transaktioner inte direkt eller indirekt finansierar de krigförande miliserna. Parlamentet uppmanar återigen de internationella företag som är verksamma i Libyen att redogöra för sina finansiella förhållanden inom energisektorn.

18. Europaparlamentet är fortfarande oroat över spridningen av vapen, ammunition och sprängämnen, liksom över vapensmugglingen, som utgör en risk för dels befolkningen, dels stabiliteten i landet och regionen.

Torsdagen den 15 januari 2015

19. Europaparlamentet uppmanar på nytt den höga representanten att se över mandatet för Europeiska unionens gränsförvaltningsuppdrag (EU BAM) i Libyen, som för närvarande avbrutits och flyttats till Tunisien, i syfte att ta hänsyn till den dramatiskt förändrade situationen i landet och tillsätta ett väl samordnat uppdrag inom gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP) som ska samarbeta med FN och regionala parter om man skulle komma fram till en politisk lösning. Parlamentet framhåller att detta uppdrag bör syfta till att stödja genomförandet av en politisk överenskommelse, prioritera reform av säkerhetssektorn samt avvapning, demobilisering och återanpassning och även tillgodose andra akuta styrbehov. Parlamentet anser dessutom, med tanke på det utdragna kriget i Libyen, den ökande instabiliteten och de allvarliga hoten mot EU:s säkerhet, att GSFP-uppdraget bör vara redo att delta i en insats som har mandat från och samordnas av FN:s säkerhetsråd med syftet att stabilisera Libyen.

20. Europaparlamentet är djupt oroat över situationen för migranter, asylsökande och flyktingar i Libyen, vilkas redan prekära situation fortsätter att förvärras. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att med effektiva åtgärder bistå Italien i dess lovvärda ansträngningar att hantera de ökande migrant- och flyktingströmmarna från norra Afrika, särskilt Libyen.

21. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till vice ordföranden för kommissionen/ unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Libyens regering och representanthus, FN:s generalsekreterare, Arabförbundet och Afrikanska unionen.
